

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. liepos 18 d.*

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 —
Kompetentingas teismas — Speciali jurisdikcija „byloje dėl sutarties“ ir „byloje dėl civilinės teisės
pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“

Byloje C-147/12

dėl *Hovrätten för Nedre Norrland* (Švedija) 2012 m. kovo 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. kovo 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB

prieš

Frank Koot,

Evergreen Investments BV

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz (pranešėjas), teisėjai A. Rosas, E. Juhász, D. Šváby ir C. Vajda,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. balandžio 17 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB*, atstovaujamos M. André,
- F. Koot ir *Evergreen Investments BV*, atstovaujamų *advokater* K. Crafoord, B. Rundblom Andersson ir J. Conradsson,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir K. Ahlstrand-Oxhamre,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Chala,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos J. Beeko,

* Proceso kalba: švedų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir C. Tufvesson,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Švedijoje įsteigtos ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB (toliau – ÖFAB) ir F. Koot bei Evergreen Investments BV (toliau – Evergreen), įsteigtos Nyderlanduose, dėl pastarųjų atsisakymo padengti Švedijoje įsteigtos akcinės bendrovės Copperhill Mountain Lodge AB (toliau – Copperhill) skolas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamente Nr. 44/2001 įtvirtintos taisyklės dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo.
- 4 Šio reglamento 8, 11 ir 12 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(8) Bylos, kurioms taikomas šis reglamentas, ir jo laikytis privalančių valstybių narių teritorijos turi būti susijusios. Atitinkamai bendros jurisdikcijos taisyklės iš principo turėtų būti taikomos tada, kai atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje minėtų valstybių narių.

<...>

(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų [jurisdikcijų kolizijos].

(12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.“

- 5 Pagal minėto reglamento 1 straipsnio 2 dalies b punktą jis netaikomas „bankrotui, kompromisiniams susitarimams ir panašioms byloms“.
- 6 Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

7 Pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 ir 3 punktus valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

„1)

- a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;
- b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:
 - parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,
 - teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;
- c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlusis įvykis ar jis gali įvykti“.

Švedijos teisė

8 Akcinių bendrovių įstatymo (*Aktiebolagslag*, SFS 205, Nr. 551) 25 skyriuje esančiame 18 straipsnyje numatyta, kad valdybos nariai gali būti įpareigoti padengti bendrovės skolas, jei neįvykdo tam tikrų formalumų kontroliuojant bendrovės finansinę situaciją, kai ji nebeturi pakankamai finansinių išteklių. Pagal minėtą straipsnį:

„Jei valdyba:

- 1) prieš likvidavimą remdamasi 14 straipsniu neparengia ir nepateikia auditoriui bendrovės balanso, kaip reikalaujama pagal 13 straipsnį;
- 2) nesurengia pirmojo visuotinio susirinkimo, kaip reikalaujama pagal 15 straipsnį; arba
- 3) nesikreipia į vietos teismą, kad šis priimtų sprendimą, kad bendrovė turi būti likviduojama, kaip reikalaujama pagal 17 straipsnį,

valdybos nariai solidariai atsako už įsipareigojimus, kurie tenka bendrovei per tokį pareigų nevykdymo laikotarpį.

Tas, kas žinodamas apie valdybos pareigų nevykdymą veikia bendrovės vardu, solidariai su valdybos nariais atsako už bendrovės vardu jo prisiimtus įsipareigojimus.

Atsakomybė pagal 1 ir 2 punktus netaikoma asmeniui, kuris įrodo, kad neveikė nerūpestingai.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 9 F. Koot, gyvenantis Nyderlanduose, buvo *Copperhill* valdybos narys nuo 2007 m. rugsėjo 9 d. iki 2009 m. rugsėjo 5 d. imtinai, o nuo šios datos tapo pavaduojančiuoju nariu ir juo liko iki 2010 m. sausio 22 d.
- 10 *Evergreen* turėjo 40 % *Copperhill* akcijų, o 2007 m. rugsėjo 11 d. įsigijo dar 50 % minėtos bendrovės akcijų.
- 11 Nuo 2007 m. spalio 10 d. iki 2009 m. gruodžio 2 d. *Copperhill* buveinė buvo Åre savivaldybėje (Švedija), kuri priskiriama *Östersunds tingsrätt* (Östersund vietos teismas) jurisdikcijai; šioje savivaldybėje bendrovė minėtu laikotarpiu vykdė savo veiklą ir statė viešbutį.
- 12 Statant viešbutį *Copperhill* sudarė žemės darbų ir, be kita ko, plytelių klojimo vonios kambariuose rangos sutartis su dviem vietinėmis įmonėmis – *Toréns Entreprenad i Östersund AB* (toliau – *Toréns*) ir *Kakelmässan Norr Handelsbolag* (toliau – *Kakelmässan*).
- 13 2009 m. kovo 23 d. *Copperhill* sustabdžius mokėjimus dėl finansinių sunkumų, *Östersunds tingsrätt* nusprendė taikyti šiai įmonei restruktūrizavimo priemones (*företagsrekonstruktion*). Įgyvendinant šias priemones buvo padengta tik dalis atitinkamų *Toréns* ir *Kakelmässan* skolinių reikalavimų *Copperhill* atžvilgiu. Likusią minėtų skolinių reikalavimų dalį įgijo *Invest i Årefjällen i Stockholm AB* (toliau – *Invest*).
- 14 2010 m. rugpjūčio 10 d. *Invest* atitinkamai F. Koot ir *Evergreen* pareiškė du ieškinius *Östersunds tingsrätt*. Grįsdama savo ieškinį F. Koot, *Invest* tvirtino, kad pastarasis privalėjo sumokėti skolą pagal Akcinių bendrovių įstatymo 25 skyriaus 18 straipsnį. Prieš *Evergreen* nukreiptas ieškinys buvo grindžiamas, pirma, nukrypimo nuo ribotos atsakomybės principais ir, antra, aplinkybe, kad *Evergreen* „pažadėjo“ sumokėti skolą *Toréns* ir *Kakelmässan* arba perduoti *Copperhill* reikiamą sumą.
- 15 Dėl *Östersunds tingsrätt* jurisdikcijos priimti sprendimą dėl nagrinėjamo ginčo *Invest* tvirtina, kad nuostolių sukeltantys veiksmai buvo padaryti Åre savivaldybėje ir kad būtent čia atsirado žala. F. Koot ir *Evergreen* tvirtino: kadangi jų abiejų gyvenamoji vieta ir buveinė buvo Nyderlanduose, šis teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti tų bylų.
- 16 2011 m. balandžio 26 d. *Östersunds tingsrätt* nusprendė atmesti *Invest* ieškinį pripažinęs, kad neturi jurisdikcijos nagrinėjamoje byloje. Šio teismo teigimu, tie ginčai nepriskirtini nei byloms dėl sutarčių, nei byloms dėl civilinės teisės pažeidimų, deliktų ar kvazideliktų, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 ir 3 punktus. Todėl, remiantis bendra taisykle, skelbiama minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, minėti ginčai turėjo būti nagrinėjami F. Koot gyvenamosios vietos ir *Evergreen* buveinės valstybės narės teismuose.
- 17 *Invest* pateikė apeliacinį skundą dėl šių sprendimų *Hovrätten för Nedre Norrland* su prašymu, kad jis Teisingumo Teismui pateiktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Vėliau ji perleido savo skolinius reikalavimus ÖFAB.
- 18 *Hovrätten för Nedre Norrland* mano, kad siekiant nustatyti Švedijos teismų jurisdikciją nagrinėti pagrindinę bylą reikia išaiškinti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 ir 3 punktus.
- 19 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar minėtos nuostatos yra išsamios nukrypti nuo Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio leidžiančios nuostatos ginčiuose dėl nuostolių atlyginimo, atsižvelgiant į tai, kad šio reglamento 5 straipsnio 3 punktą taikytinas, jei minėto straipsnio 1 punktą nėra taikomas. Be to, šis teismas mano, kad Teisingumo Teismas dar neturėjo galimybės priimti sprendimo dėl klausimo, ar ieškiniai, kuriais prašoma pripažinti akcinės bendrovės valdybos nario (remiantis Akcinių bendrovių įstatymo 25 skyriaus

18 straipsniu) ir tokios bendrovės akcininko (remiantis nukrypti nuo ribotos atsakomybės leidžiančia nuostata) atsakomybę už minėtos bendrovės skolas, priskirtini minėto reglamento 5 straipsnio 3 punktui.

20 Dėl nukrypti nuo ribotos atsakomybės leidžiančios nuostatos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, remiantis *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis teismas) praktika, esant išimtinėms situacijoms gali būti pripažinta akcinės bendrovės akcininkų atsakomybė už atitinkamos bendrovės skolas. Prie kriterijų, kurie gali būti reikšmingi šiuo aspektu, galima priskirti nesąžiningą ar neteisėtą akcininkų elgesį, nuosavo kapitalo trūkumą ir tai, kad ši bendrovė nevykdo ekonominės veiklos.

21 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, *Hovrätten för Nedre Norrland* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Reglamento Nr. 44/2001 <...> 5 straipsnio 1 ir 3 punktai turi būti aiškinami taip, kad jie yra išsamios nukrypti nuo 2 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės taisyklės leidžiančios nuostatos ginčiuose dėl nuostolių atlyginimo?
2. Ar Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 3 punkte esanti frazė „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima kreditoriaus ieškinį bendrovės valdybos nariui, jei ieškiniu siekiama, kad būtų pripažinta nario atsakomybė už bendrovės skolas, kai jis nesilaikė formalaus reikalavimo kontroliuoti bendrovės finansinę situaciją, bet leido jai toliau vykdyti veiklą ir dėl to bendrovei atsirado kitų skolų?
3. Ar Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 3 punkte esanti frazė „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima kreditoriaus ieškinį bendrovės akcininkui, jei ieškiniu siekiama, kad būtų pripažinta jo atsakomybė už bendrovės skolas, kai akcininkas leido bendrovei toliau tęsti veiklą, nepaisydamas to, kad ji neturėjo pakankamai kapitalo ir turėjo būti likviduota?
4. Ar Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 3 punkte esanti frazė „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima kreditoriaus ieškinį bendrovės akcininkui, kuris įsipareigojo padengti jos skolas?
5. Jei į [antrąjį klausimą] būtų atsakyta teigiamai, ar laikoma, kad nuostoliai atsirado Nyderlanduose, ar Švedijoje, jei valdybos nario nuolatinė gyvenamoji vieta yra Nyderlanduose, o pareigų nevykdymas susijęs su Švedijos bendrove?
6. Jei į [trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus] būtų atsakyta teigiamai, ar laikoma, kad nuostoliai atsirado Nyderlanduose ar Švedijoje, jei atitinkamo akcininko nuolatinė gyvenamoji vieta Nyderlanduose, o bendrovė yra Švedijos?
7. Tuo atveju, jei Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 1 ar 3 punktai taikytini kuriai nors iš prieš tai nurodytų situacijų, ar taikant šiuos straipsnius kokios nors reikšmės turi tai, kad pradinio kreditoriaus reikalavimo teisė buvo perduota kitam asmeniui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo–trečiojo klausimų

- 22 Savo pirmuoju–trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar sąvoka „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, turi būti suprantama taip, kad ji apima akcinės bendrovės kreditoriaus pareikštus ieškinius, kuriais siekiama, kad būtų pripažinta, pirma, jos valdybos nario ir, antra, jos akcininko atsakomybė už skolą, atsižvelgiant į tai, kad jie leido minėtai bendrovei toliau tęsti veiklą, nors ji neturėjo pakankamai kapitalo ir turėjo būti likviduota.
- 23 Visų pirma reikia išnagrinėti F. Koot nurodytą argumentą, kad prieš jį nukreiptas ieškinys nepriskirtinas Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sričiai remiantis jo 1 straipsnio 2 dalies b punktu, nes šis ieškinys grindžiamas Švedijos teisės nuostatomis, kurios numato, kad akcinės bendrovės, kurių nuosavas kapitalas yra nepakankamas, turi būti likviduojamos.
- 24 Šiuo aspektu reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punktą šis reglamentas netaikomas tik ieškiniams, kylantiems tiesiogiai iš bankroto bylos ir glaudžiai su ja susijusiems (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2009 m. liepos 2 d. Sprendimo *SCT Industri, C-111/08*, Rink. p. I-5655, 21 punktą ir nurodytą teismų praktiką ir 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *F-Tex, C-213/10*, 29 punktą).
- 25 Kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos ir Švedijos vyriausybės paaiškinimų per posėdį, pagrindinėje byloje nagrinėjami ieškiniai nesusiję su bankroto byla, bet buvo pareikšti po to, kai *Copperhill* atžvilgiu pradėta taikyti restruktūrizavimo procedūra. Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kaip pažymi ir Europos Komisija, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami ieškiniai nėra bankroto administratoriaus išimtinė prerogatyva veikiant grupės kreditorių interesais; tai yra teisės, kurias ÖFAB gali įgyvendinti savo interesais.
- 26 Todėl reikia konstatuoti, kad ieškiniai pagrindinėje byloje patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį.
- 27 Norint atsakyti į pirmąjį–trečiąjį klausimus, reikia pažymėti, pirma, kad, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, sąvokos „byla dėl sutarties“ ir „byla dėl delikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį ir 3 punktą, turi būti aiškinamos savarankiškai, iš principo remiantis šio reglamento sistema ir tikslais (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *eDate Advertising ir Martinez, C-509/09* ir *C-161/10*, Rink. p. I-10269, 38 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 28 Antra, kadangi reglamentas tarp valstybių narių pakeitė 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistą konvencijomis, susijusiomis su naujų valstybių narių prisijungimu prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir reglamento nuostatomis, kai šių Bendrijos instrumentų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *eDate Advertising ir Martinez* 39 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 29 Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnis ir 5 straipsnio 1 punkto a papunktis ir 3 punktas, reikšmingi pagrindinėje byloje, atspindi, kiek tai susiję su šiomis nuostatomis reglamentuojamu teismų jurisdikcijos nustatymu, tą pačią sistemą kaip ir Briuselio konvencijos 2 straipsnis ir 5 straipsnio 1 ir

3 punktai ir yra suformuluoti beveik identišškai. Atsižvelgiant į toki lygiavertiškumą, reikia užtikrinti, remiantis minėto reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, šių dviejų instrumentų aiškinimo tęstinumą (žr., be kita ko, 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Zuid-Chemie*, C-189/08, Rink. p. I-6917, 19 punktą).

- 30 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Reglamento Nr. 44/2001 II skirsnyje numatyta bendra jurisdikcijos priskyrimo sistema yra pagrįsta principu, nustatytu jo 2 straipsnio 1 dalyje, pagal kuri valstybėje narėje nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims, kad ir kokia būtų jų pilietybė, byla keliama tos valstybės teismuose. Ir tik nukrypstant nuo atsakovo gyvenamosios vietos teismo jurisdikcijos bendros taisyklės Reglamento Nr. 44/2001 II skirsnio 2 skyriuje numatytos kelios specialios jurisdikcijos taisyklės, tarp kurių yra šio reglamento 5 straipsnio 3 punktas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Zuid-Chemie* 20 ir 21 punktus bei 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimo *BVG*, C-144/10, Rink. p. I-3961, 30 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 31 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad šios specialios jurisdikcijos taisyklės turi būti aiškinamos siaurai ir negalima jų aiškinti plačiau, nei minėtame reglamente aiškiai įtvirtinti atvejai (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Zuid-Chemie* 22 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 32 Vis dėlto, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad sąvoka „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, taikoma visiems ieškiniams, kuriais siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę ir kurie nėra susiję su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį (dėl Briuselio konvencijos aiškinimo žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Kalfelis*, 189/87, Rink. p. 5565, 18 punktą; 1992 m. kovo 26 d. Sprendimo *Reichert ir Kockler*, C-261/90, Rink. p. I-2149, 16 punktą; 1998 m. spalio 27 d. Sprendimo *Réunion européenne ir kt.*, C-51/97, Rink. p. I-6511, 22 punktą ir 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Tacconi*, C-334/00, Rink. p. I-7357, 21 punktą).
- 33 Šiuo aspektu reikia pažymėti, pirma, kad sąvoka „byla dėl sutarties“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį, neturėtų būti suprantama kaip apimanti situaciją, kai nėra jokio vienos šalies laisvai prisiimto įsipareigojimo kitos šalies atžvilgiu. Todėl specialios jurisdikcijos taisyklės, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatytos byloms dėl sutarčių, taikymas suponuoja, kad yra nustatyta laisvai prisiimta vieno asmens teisinė prievolė kito asmens atžvilgiu, kuria grindžiamas ieškovo ieškinys (dėl Briuselio konvencijos aiškinimo žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Engler*, C-27/02, Rink. p. I-481, 50 ir 51 punktus ir 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Česká spořitelna*, C-419/11, 46 ir 47 punktus ir nurodytą teismų praktiką).
- 34 Antra, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad į deliktinę ar kvazideliktinę atsakomybę galima atsižvelgti tik su sąlyga, kad galima nustatyti priežastinį žalos ir aplinkybės, dėl kurios atsirado ši žala, ryšį (dėl Briuselio konvencijos aiškinimo žr. 1976 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Bier*, vadinamojo „Mines de potasse d’Alsace“, 21/76, Rink. p. 1735, 16 punktą minėto Sprendimo *Zuid-Chemie* 28 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 35 Dėl ieškinių pagrindinėje byloje iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad jais siekiama ginčyti F. Koot, kaip *Copperhill* vadovo, atsakomybę remiantis Akcinių bendrovių įstatymo 25 skyriaus 18 straipsniu, ir *Evergreen*, kaip šios bendrovės akcininkės, atsakomybę remiantis nuo ribotos atsakomybės nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, nagrinėtomis *Högsta domstolen* praktikoje.
- 36 Kaip išplaukia ir iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, minėti ieškiniai grindžiami ne vienos šalies laisvai prisiimtais įsipareigojimais kitos šalies atžvilgiu, bet tvirtinimu, kad *Copperhill* administratorius, neatlikęs tam tikrų formalumų, skirtų šios bendrovės finansinės situacijos kontrolei, ir jos pagrindinis akcininkas nesilaikė savo teisės aktais nustatytų pareigų ir leido minėtai

bendrovei toliau tęsti veiklą, nors ji neturėjo pakankamai kapitalo ir privalėjo būti likviduota. Pagal taikytinus teisės aktus šis administratorius ir akcininkas prirėikus gali būti įpareigoti atsakyti už *Copperhill* skolas.

- 37 Pažymėtina, kad nors ieškiniais pagrindinėje byloje siekiama minėto administratoriaus ir akcininko atsakomybės už *Copperhill* skolas, jie visų pirma sudaro galimybę prisiteisti skolas, kurių minėta bendrovė negalėjo visiškai padengti, nes šios bendrovės administratorius ir akcininkas neįvykdė teisės aktuose nustatytų savo pareigų. Šiuo atveju šiais ieškiniais siekiama, kad būtų atlyginta žala, kuri atsirado dėl to, kad *Toréns* ir *Kakelmässan* atliko darbus *Copperhill*, tačiau paskui iš šios bendrovės negavo visos sumos, mokėtinos už tuos darbus.
- 38 Iš to išplaukia, kad ieškiniai pagrindinėje byloje, iš anksto nenusprendžiant dėl kitų ieškinių, kurie gali būti pareikšti bendrovės administratoriui ar akcininkui, kvalifikavimo, priskirtini Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sričiai.
- 39 Šiuo atžvilgiu Švedijos ir Graikijos vyriausybės tvirtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamų ieškinių kvalifikavimas atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 ir 3 punktus, turint omenyje tai, kad šiais ieškiniais siekiama nustatyti akcinės bendrovės administratoriaus ar akcininko atsakomybę už šios bendrovės skolas, turi būti grindžiamas bendrovės skolų kvalifikavimu kaip susijusių su byla dėl sutarties ir byla dėl civilinės teisės pažeidimo, delikto ar kvazidelikto, atsižvelgiant į konkretų atvejį.
- 40 Šiam aiškinimui negalima pritarti.
- 41 Iš tiesų toks aiškinimas lemtų kelių teismų jurisdikciją nagrinėti ieškinius, kuriais ginčijamas tas pats atitinkamos bendrovės administratoriaus ar akcininko neteisėtas elgesys, atsižvelgiant į šios bendrovės skirtingų skolų, kurios gali būti tokių ieškinių dalykas, pobūdį. Esant tokiai situacijai, specialios jurisdikcijos taisyklių, skelbiamų Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 ir 3 punktuose, glaudaus ryšio tikslas, grindžiamas ypač glaudžiu ryšiu tarp sutarties ar vietos, kurioje buvo padaryta žala, ir bylą nagrinėjančio teismo (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Car Trim*, C-381/08, Rink. p. I-1255, 48 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei 2013 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Melzer*, C-228/11, 26 punktą ir nurodytą teismų praktiką), prieštarauja aplinkybei, kad kompetentingo teismo nustatymas gali priklausyti nuo atitinkamos bendrovės skolų pobūdžio. Be to, reikia pažymėti, kad tiek, kiek tai susiję su atsakovu, kuris atsakingas už kito asmens skolas, toks šio reglamento 5 straipsnyje numatytų jurisdikcijos taisyklių aiškinimas nėra labai nuspėjamas, kaip reikalaujama minėto reglamento 11 konstatuojamoje dalyje.
- 42 Atsižvelgiant į prieš tai nurodytus samprotavimus, į pirmąjį–trečiąjį klausimus reikia atsakyti taip: sąvoka „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, turi būti suprantama taip, kad ji apima akcinės bendrovės kreditoriaus pareikštus ieškinius, kuriais siekiama, kad būtų pripažinta, pirma, jos valdybos nario ir, antra, jos akcininko atsakomybė už skolą, atsižvelgiant į tai, kad jie leido minėtai bendrovei toliau tęsti veiklą, nors ji neturėjo pakankamai kapitalo ir privalėjo būti likviduota.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 43 Savo ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte esanti frazė „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima kreditoriaus ieškinį bendrovės akcininkui, kuris įsipareigojo padengti jos skolas.

- 44 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nacionaliniai teismai turi pateikti Teisingumo Teismui faktines ir teisines aplinkybes, būtinas naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (1999 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Gruber*, C-249/97, Rink. p. I-5295, 19 punktą ir 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, Rink. p. I-7907, 33 punktą).
- 45 Kaip matyti iš nusistovėjusios teismų praktikos, siekiant pateikti tokį Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, būtina, kad šis apibrėžtų pateikiamų klausimų faktines aplinkybes ir teisinį pagrindą arba bent paaiškintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas (žr., be kita ko, 2005 m. vasario 17 d. Sprendimo *Viacom Outdoor*, C-134/03, Rink. p. I-1167, 22 punktą; 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Keller*, C-145/03, Rink. p. I-2529, 29 punktą ir 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, Rink. p. I-12533, 46 punktą).
- 46 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad savo ketvirtajame klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo tik tai, kad *Evergreen* „pažadėjo“ padengti skolą *Toréns* ir *Kakelmässan* arba perduoti *Copperhill* reikiamą sumą, tačiau nepatiksino nei šio „pažado“ faktinių aplinkybių, nei teisinio pagrindo ar ieškinio, pareikšto minėto „pažado“ autoriui, dalyko. Esant šioms aplinkybėms prašymas priimti prejudicinį sprendimą neleidžia Teisingumo Teismui pateikti naudingo Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo.
- 47 Todėl reikia laikyti, kad ketvirtasis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl penktojo ir šeštojo klausimų

- 48 Savo penktuoju ir šeštuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar sąvoka „vietos, kurioje įvyko žalą sukėles įvykis ar jis gali įvykti“, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, turi būti aiškinama taip, kad tiek, kiek tai susiję su prašymais pripažinti akcinės bendrovės valdybos narį ir akcininką atsakingais už minėtos bendrovės skolą, ši vieta yra minėtos bendrovės buveinės valstybė narė.
- 49 Norint atsakyti į šiuos klausimus reikia priminti, pirma, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką specialiosios jurisdikcijos taisyklė, kuri, nukrypstant nuo atsakovo gyvenamosios vietos teismų jurisdikcijos principo, numatyta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, pagrįsta ypač glaudaus ryšio tarp ginčo ir vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėles įvykis, teismo buvimu, o tai pateisina jurisdikcijos priskyrimą šiam teismui dėl tinkamo teisingumo vykdymo ir naudingo proceso organizavimo priežasčių (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *eDate Advertising ir Martinez* 40 punktą ir 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec*, C-133/11, 37 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 50 Iš tikrųjų bylose dėl deliktų ar kvazideliktų vietos, kurioje įvyko arba gali įvykti žalą sukėles įvykis, teismas paprastai gali geriausiai išnagrinėti bylą visų pirma dėl ginčo dalyko artumo ir dėl lengvesnio įrodymų rinkimo (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec* 38 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 51 Antra, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte esanti formuluotė „vieta, kurioje įvyko žalą sukėles įvykis ar jis gali įvykti“ reiškia ir tą vietą, kurioje žala tapo reali, ir tą vietą, kur atsirado žalą lėmusi aplinkybė, todėl atsakovui ieškinys ieškovo nuožiūra gali būti pareikštas vienos iš šių dviejų vietų teisme (žr. minėto Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec* 39 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Abi šios vietos gali rodyti teismo jurisdikcijai nustatyti svarbų ryšį, nes kiekviena iš jų, nelygu aplinkybės, gali suteikti ypač naudingos informacijos renkant įrodymus ir organizuojant procesą (žr. minėto Sprendimo *eDate Advertising ir Martinez* 41 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

- 52 Todėl, kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamus ieškinius, pareikštus akcinės bendrovės kreditorių šios bendrovės administratoriui ir pagrindiniam akcininkui, motyvuojant tuo, kad jie nevykdė savo teisės aktais nustatytų pareigų minėtos bendrovės atžvilgiu, vieta, kur atsirado žalą lėmusi aplinkybė, tiek ieškovams, tiek atsakovams turi būti ypač nuspėjama. Taip pat, esant šioms aplinkybėms, dėl tinkamo teisingumo vykdymo ir naudingo proceso organizavimo priežasčių turi būti ypač glaudus ieškovų pareikštų ieškinių ir minėtos vietos ryšys.
- 53 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai nagrinėjami ieškiniai grindžiami tvirtinimu, kad *Copperhill* administratorius ir pagrindinis akcininkas nesilaikė teisės aktais nustatytų pareigų, susijusių su šios bendrovės finansinės situacijos kontrole ir jos veiklos tęsimu, nors ji neturėjo pakankamai kapitalo ir privalėjo būti likviduota, svarstyti ne minėtos bendrovės finansinė situacija ar veikla, kaip tokios, o išvada, kurią reikia padaryti dėl galimos administratoriui ir akcininkui tenkančios kontrolės pareigos nevykdymo.
- 54 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad laikotarpiu, kuriuo įvyko faktinės aplinkybės, *Copperhill* buveinė buvo Åre savivaldybėje, kuri priskiriama *Östersunds tingsrätt* jurisdikcijai; šioje savivaldybėje ši bendrovė minėtu laikotarpiu vykdė savo veiklą ir statė viešbutį. Esant šioms aplinkybėms panašu, kad vykdoma veikla ir su ja susijusi finansinė situacija sietina su šia vieta. Bet kuriuo atveju informacija apie šios bendrovės finansinę situaciją ir veiklą, būtina administratoriui ir akcininkui atliekant valdymo pareigas, turėjo būti prieinama minėtoje vietoje. Tai taikytina ir informacijai dėl tariamo minėtų pareigų nevykdymo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo patikrinti šios informacijos tikslumą.
- 55 Todėl į penktąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad sąvoka „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlusį įvykis ar jis gali įvykti“, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, turi būti aiškinama taip, kad tiek, kiek tai susiję su prašymais pripažinti akcinės bendrovės valdybos narį ir akcininką atsakingais už minėtos bendrovės skolą, ši vieta yra vieta, su kuria sietina minėtos bendrovės vykdoma veikla ir su ja susijusi finansinė situacija.

Dėl septintojo klausimo

- 56 Savo septintuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar aplinkybė, kad nagrinėjama reikalavimo teisė buvo perduota pirmojo kreditoriaus kitam, esant tokioms aplinkybėms, kaip nagrinėjamosioms pagrindinėje byloje, turi reikšmės nustatant kompetentingą teismą pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.
- 57 Šiuo aspektu reikia priminti, pirma, kaip tai buvo pažymėta šio sprendimo 41 punkte, kad specialios jurisdikcijos taisyklės, skelbiamos Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, atitinka glaudaus ryšio tikslą ir yra grindžiamos ypač glaudaus ryšio tarp sutarties ar vietos, kurioje įvyko žala, ir bylą nagrinėjančio teismo buvimu. Reikia pažymėti, kad ginčas dėl reikalavimo teisės, priskirtinas „bylai dėl civilinės teisės pažeidimo, delikto ar kvazidelikto“, iš principo ir toliau yra glaudžiai susijęs su vieta, kur atsirado žala, nors nagrinėjamos reikalavimo teisės buvo perduotos.
- 58 Kita vertus, reikia pažymėti, kad pripažinimas, jog pradinio kreditoriaus reikalavimo teisės perdavimas gali turėti reikšmės nustatant kompetentingą teismą remiantis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktu, taip pat prieštarautų vienam iš šio reglamento tikslų, apie kurį buvo priminta jo 11 konstatuojamoje dalyje, pagal kurį jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos.
- 59 Atsižvelgiant į prieš tai nurodytus samprotavimus, į septintąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad aplinkybė, jog nagrinėjama reikalavimo teisė pradinio kreditoriaus buvo perduota kitam asmeniui, esant tokioms aplinkybėms, kaip nagrinėjamosioms pagrindinėje byloje, neturi reikšmės nustatant kompetentingą teismą pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

⁶⁰ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. Sąvoka „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, įtvirtinta 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punkte, turi būti suprantama taip, kad ji apima akcinės bendrovės kreditoriaus pareikštus ieškinius, kuriais siekiama, kad būtų pripažinta, pirma, jos valdybos nario ir, antra, jos akcininko atsakomybė už skolą, atsižvelgiant į tai, kad jie leido minėtai bendrovei toliau tęsti veiklą, nors ji neturėjo pakankamai kapitalo ir privalėjo būti likviduota.
2. Sąvoka „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis ar jis gali įvykti“, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, turi būti aiškinama taip, kad tiek, kiek tai susiję su prašymais pripažinti akcinės bendrovės valdybos narį ir akcininką atsakingais už minėtos bendrovės skolą, ši vieta yra vieta, su kuria sietina minėtos bendrovės vykdoma veikla ir su ja susijusi finansinė situacija.
3. Aplinkybė, jog nagrinėjama reikalavimo teisė pradinio kreditoriaus buvo perduota kitam asmeniui, esant tokioms aplinkybėms, kaip nagrinėjamosioms pagrindinėje byloje, neturi reikšmės nustatant kompetentingą teismą pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

Parašai.